

Udskriftsdato: 23. december 2025

FOU nr 1984.179 (Gældende)

Ankemyndigheds hjemvisning af sag ved konstateret retsvildfarelse

Ministerium: Folketinget

Ankemyndigheds hjemvisning af sag ved konstateret retsvildfarelse

Udtalt, at det ikke kan opstilles som en egentlig tildelingsbetingelse for ydelse af hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, til sygebehandling m. v., at behandlingen finder sted efter forudgående lægehenviisning.

Social- og sundhedsforvaltningen i København havde fundet, at der ikke i bistandsloven er hjemmel til at yde hjælp til psykoanalytisk behandling. Den sociale ankestyrelse havde fundet, at der er hjemmel til at yde hjælp til den nævnte behandling i bistandslovens § 46, stk. 1 (men havde tiltrådt, at hjælp ikke skulle ydes, da der ikke forelå forudgående lægehenviisning, jfr. ovenfor).

Meddelt den sociale ankestyrelse, at det havde været rigtigst, om ankestyrelsen havde hjemvist sagen til fornyet behandling i social- og sundhedsforvaltningen i København, også fordi forvaltningen på grund af retsvildfarelsen ikke havde haft anledning til nærmere at undersøge, om behandlingen var velbegrunderet.

(J. nr. 1984-531-055)

A klagede over den sociale ankestyrelses afgørelse, hvorved styrelsen havde tiltrådt et afslag fra social- og sundhedsforvaltningen i København på hans ansøgning om hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, til betaling af psykoanalytisk behandling.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A siden 1976 havde lidt af periodevis depressioner, og at han havde gået til behandling hos flere psykiatere, ligesom han i 1981 havde været indlagt på Montebello (dagshospital).

I august måned 1980 påbegyndte A en uddannelse som socialrådgiver på Den sociale Højskole. A fik økonomisk hjælp efter bistandslovens § 42 fra social- og sundhedsforvaltningen i København.

I 1981 havde A i forbindelse med indlæggelsen på Montebello ½ års sygeorlov. A afsluttede uddannelsen i februar 1984 og var nu arbejdsløs.

Under en samtale i socialforvaltningen den 25. marts 1982 oplyste A, at han havde det meget dårligt psykisk. A havde været i forbindelse med en psykoanalytiker, B, der havde henvist A til en anden psykoanalytiker, C. Hun skulle have 150 kr. i timen. I forvaltningens journalark var videre anført følgende:

»Aftalt at jeg drøfter spørgsmålet med psykiatrisk konsulent (D), som kender ham, om hun eventuelt kan henvise til psykoanalyse og vi dermed måske ad den vej kan hjælpe § 46.1.«

A var til sin første psykoanalytiske behandling den 31. marts 1982.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen havde A en samtale med socialcentrets psykologiske konsulent, som i en erklæring af 22. april 1982 udtalte:

»Således som sagerne står, bl.a. på baggrund af hans stærke motivation, må det skønnes at behandlingen kan støtte ham i hans studiefuldendelse. Derfor anbefales 10 gange samtale à 150 kr. som foreslået.«

Socialcentret forelagde herefter ved skrivelse af 25. august 1982 sagen for social- og sundhedsforvaltningen i København, bistandsafdelingen. Skrivelsen var vedlagt en redegørelse fra A, erklæringen af 22. april 1982 fra den psykologiske konsulent og en den 29. april 1980 udfærdiget beskrivelse fra centrets psykiatriske konsulent (udfærdiget i forbindelse med A's ansøgning om hjælp til uddannelse).

I sin afgørelse til A meddelte bistandsafdelingen,

»... at psykoanalyse iflg. hidtidig praksis må antages at ligge udenfor området for behandling, hvortil der kan ydes hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, idet forvaltningen dog kan være Dem behjælpelig med legatansøgning.«

A klagede til den sociale ankestyrelse over bistandsafdelingens afgørelse, idet han bl.a. anførte:

» ...

Jeg mener ... ikke, at den centrale bistandsafd. har lagt vægt nok på netop den gode og meget positive virkning netop denne behandlingsform har haft på mig i forhold til hvad jeg tidligere har deltaget i.

Det undrer mig iøvrigt, at man slet ikke ved vurderingen af min sag har indhentet oplysninger eller en udtalelse fra analytisk psykolog (C) som jeg går hos...«

Den sociale ankestyrelse traf følgende afgørelse:

»Da ansøgeren har påbegyndt den omhandlede behandling uden henvisning fra læge, finder ankestyrelsen, at der ikke kan ydes hjælp til betalingen.

Ankestyrelsen tiltræder således bistandsafdelingens afgørelse.«

I min anmodning til social- og sundhedsforvaltningen i København og den sociale ankestyrelse om udtalelser i anledning af klagen til mig anførte jeg bl.a.:

» ...

Jeg har forstået ankestyrelsens afgørelse i sagen således, at styrelsen - i modsætning til bistandsafdelingen - finder, at hjælp som den ansøgte principielt vil kunne ydes med hjemmel i bistandslovens § 46, stk. 1.

På denne baggrund finder jeg at måtte rejse spørgsmål om, hvorvidt det ikke havde været rigtigst, om ankestyrelsen havde hjemvist sagen til fornyet behandling i bistandsafdelingen, således at afdelingen - på grundlag af de lægelige oplysninger, som social- og sundhedsforvaltningen i København selv havde fundet det nødvendigt at tilvejebringe (eller efter tilvejebringelsen af eventuelle yderligere oplysninger) - kunne træffe afgørelse om nødvendigheden af den behandling, som (A) havde modtaget og af eventuel fortsat behandling.

...«

I en udtalelse anførte bistandsafdelingen bl.a.:

» ...

Ud fra det ovenfor anførte, finder bistandsafdelingen det nu *ikke udelukket*, at der kan ydes hjælp til betaling af psykoanalyse hos en analytisk psykolog, som en person selv opsøger *uden henvisning* fra egen læge - og *uanset* at der ikke ydes tilskud via lov om offentlig sygesikring, såfremt udgiften efter vurdering fra læge må anses for velbegrundet.

...«

Den sociale ankestyrelse anførte i sin udtalelse:

»... at ankestyrelsen finder, at det ikke kan anses for ganske udelukket at yde hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, til betaling af psykoanalyse.

Man har i et enkelt tilfælde ydet hjælp i henhold til bistandslovens § 46, stk. 1, til behandling hos en privatpraktiserende psykolog. I den sag forelå der henvisning til psykolog fra den behandlende psykiater.

For så vidt angår ombudsmandens spørgsmål om, hvorvidt det ikke have været rigtigst, om ankestyrelsen i det foreliggende tilfælde havde henvist sagen til fornyet behandling i bistandsafdelingen, skal man henvise til, at (A) i en udateret skrivelse til Københavns kommune har oplyst, at han på egen hånd har henvendt sig til psykoanalytiker (B), der anbefalede ham at søge behandling hos den psykoanalytiker, der derefter har behandlet ham.

...«

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

»Bestemmelsen i bistandslovens § 46, stk. 1, har følgende indhold:

»Hvis en person har udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende, der ikke dækkes efter lovgivningen om offentlig sygesikring eller social ulykkesforsikring, kan der ydes hjælp hertil, såfremt pågældende ikke selv har midler til at afholde udgiften.«

Om denne bestemmelse var anført følgende i det dagældende cirkulære nr. 173 af 25. oktober 1980, pkt. 46 (nu pkt. 46 i cirkulære nr. 218 af 20. december 1982, som pr. 1. januar 1983 har afløst cirkulæret fra 1980):

»Efter bistandslovens § 46, stk. 1, kan der ydes hjælp til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende. Dette er betinget af:

1° at udgiften ikke kan dækkes efter lovgivningen om offentlig sygesikring eller social ulykkesforsikring - dvs. at der kan ydes hjælp til betaling af dels en persons egne udgifter, når der kun kan opnås delvis tilskud fra sikringsordningen, dels udgifter som sikringsordningen slet ikke yder tilskud til.

2° at pågældende ikke selv har midler til at afholde udgiften - med egne midler må sidestilles, at ansøgeren kan få udgiften dækket af en privat forsikring.

Det er en forudsætning for at yde hjælp, at udgiften efter vurdering fra læge eller tandlæge må anses for velbegrundet. Det vil i visse tilfælde være nødvendigt at indhente udtalelse herom fra kommunens lægekonsulent eller fra amtskommunens socialcenter,

...

...«

Forudsætningen for, at der kan ydes hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, til en behandling, er, at 3 betingelser er opfyldt:

1. Udgifterne dækkes ikke af sygesikringsloven m.v.,

2. behandlingen må anses for »velbegrundet« (denne betingelse fremgår tydeligt af cirkulæret og er utvivlsomt forudsat i lovbestemmelsen), og

3. »den pågældende (har) ikke selv ... midler til at afholde udgiften« (»trangsbedømmelse«).

Af ankestyrelsens afgørelse og udtalelse fremgår det, at ankestyrelsen finder, at hjælp til psykoanalytisk behandling kan ydes med hjemmel i bistandslovens § 46, stk. 1. Jeg henviser også til det, den centrale bistandsafdeling nu har anført i første afsnit af den ovenfor gengivne del af afdelingens udtalelse ...

I (sin udtalelse) ... har den sociale ankestyrelse som begrundelse for sin afgørelse alene henvist til, at De havde »... påbegyndt den omhandlede behandling uden henvisning fra læge ...«

Efter min opfattelse kan det ikke opstilles som en egentlig tildelingsbetingelse for ydelse af hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, at behandlingen finder sted efter forudgående lægehenvvisning. Jeg har da

også bemærket mig, at bistandsafdelingen i sin udtalelse ... til mig har anført, at hjælp kan ydes også til behandling, som »en person selv opsøger uden henvisning fra egen læge«.

Som fremhævet ovenfor er det imidlertid en betingelse for ydelse af hjælp efter § 46, stk. 1, at behandlingen må anses for velbegrundet. I praksis vil denne vurdering typisk blive foretaget, før behandlingen iværksættes, men hvis behandling er påbegyndt (eller gennemført) på det tidspunkt, da ansøgningen om støtte indgives, må der principielt foretages en efterfølgende vurdering. I denne efterfølgende vurdering må det naturligvis indgå som et væsentlig element, om den påbegyndte behandling var indiceret i form af en henvisning fra en læge.

I det foreliggende tilfælde havde De selv taget initiativ til at rette henvendelse til en psykoanalytiker, (B), der havde henvist Dem til (C), til hvis behandling De derefter søgte støtte. Der forelå således ingen lægelig henvisning til psykoanalytisk behandling. I forbindelse med socialcentrets behandling af sagen blev Deres ansøgning om støtte forelagt for den psykiatriske og den psykologiske konsulent; konsulenternes anbefaling af Deres ansøgning må opfattes som noget forbeholden. Der blev ikke foretaget yderligere til belysning af, om den af Dem ønskede behandling kunne anses for velbegrundet, og sådanne yderligere undersøgelser var også uden aktualitet, efter at bistandsafdelingen i oktober måned 1982 havde indtaget det standpunkt, at der ikke kunne ydes hjælp til psykoanalytisk behandling efter bistandslovens § 46, stk. 1. I stedet blev der indgivet indstilling til Egmont H. Petersens fond, og jeg har forstået, at De herfra har fået støtte til den omhandlede behandling.

Når ankestyrelsen i modsætning til bistandsafdelingen fandt, at der principielt kunne ydes hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1, også til psykoanalytisk behandling, havde det efter min opfattelse været rigtigst, om ankestyrelsen havde hjemvist sagen til fornyet behandling i bistandsafdelingen på det således foreliggende retlige grundlag. Jeg henviser herved til det, jeg har anført ovenfor, hvorefter det forhold, at De havde påbegyndt behandlingen uden forudgående lægelig henvisning, efter min opfattelse ikke i sig selv kunne danne grundlag for et afslag på Deres ansøgning om støtte til den pågældende behandling, og bemærker i øvrigt, at bistandsafdelingen ikke under sagens hidtidige forløb havde haft anledning til at tilvejebringe et mere fyldestgørende grundlag for vurderingen af, om den påbegyndte behandling kunne anses for velbegrundet.

Jeg har gjort den sociale ankestyrelse bekendt med min opfattelse, men finder ikke at have tilstrækkeligt grundlag for herudover at foretage noget i anledning af Deres klage.

Jeg henviser herved til, at jeg - således som sagen foreligger for mig - alene kan tage stilling til den sociale ankestyrelses afgørelse, det vil sige til afslaget på støtte efter bistandslovens § 46, stk. 1, til den (indledende) behandling på ca. 10 timer, som De modtog i løbet af 1982. Jeg har forstået, at udgiften hertil i det væsentlige er blevet dækket af Egmont H. Petersens fond.«